

Provincie zet jacht op eksters gewoon door door Theo Briggeman

Midden in de zomervakantie heeft de provincie Zuid-Holland het goedkeuringsbesluit van een aantal faunabeheerplannen ter visie gelegd. Deze plannen zouden de basis moeten vormen om de jacht op verschillende vogelsoorten mogelijk te maken. Tegen dit goedkeuringsbesluit kan tot eind augustus bezwaar worden gemaakt. Die periode zal niet toevallig zijn gekozen, veel potentiële belanghebbenden zullen in deze periode immers met vakantie zijn gegaan en de publicatie hebben gemist.

Laten we eens stilstaan bij de vraag wat dit goedkeuringsbesluit voor een soort als de ekster met zich meebrengt. Voor de ekster hebben Gedeputeerde Staten het faunabeheerplan voor de periode 2017-2023 goedgekeurd. Het is per 16 juli 2017 ingegaan. Het plan is gebaseerd op de per 1 januari 2017 van kracht geworden Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet eist per soort voortaan een faunabeheerplan, waarin de biologische aspecten, de verspreiding, aantalonwikkeling en de verschillende vormen van schade die de te behandelen soort aanricht, moeten worden behandeld. Vervolgens moeten de mogelijke middelen om schade te voorkomen worden besproken. Het valt een vooruitgang te noemen dat de Wnb een dergelijk faunabeheerplan verplicht stelt. Zo wordt de kans op meer samenhang bij het beheer zeker vergroot. Of er daarmee ook meer samenhang tussen de afzonderlijk te publiceren provinciale plannen ontstaat, moet worden afgewacht.

Artikel 3.3. van de Wnb schrijft voor dat eksters niet opzettelijk mogen worden gedood, gevangen of gestoord. Van dit voorschrift is ontheffing mogelijk, onder andere ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Deze maatregelen mogen echter niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de ekster.

In het nu door de provincie gepresenteerde plan wordt gesteld dat de staat van instandhouding van de ekster niet zal verslechteren door het voorgestelde beheer, waaronder verjagend afschot, omdat het aantal jaarlijks in Zuid-Holland gedode eksters minder dan 0,5% van de geschatte populatiegrootte bedraagt. Uit het plan blijkt echter dat de stand van de ekster als broedvogel vanaf de jaren negentig een forse daling laat zien, zowel landelijk gesproken als in Zuid-Holland zelf. Dat geldt met name voor het cultuurland en de bossen. De stand concentreert zich sinds de jaren negentig vooral in steden en dorpen. Vergeleken met 1990 is het aantal broedvogels gehalveerd, de afgelopen 10 jaar is de stand stabiel. De winterstand vertoont de afgelopen 10 jaar een dalende lijn. Deze trends volgen onder meer uit de voorlopige resultaten voor de Vogelatlas 2017 van SOVON. In het faunabeheerplan wordt dan ook onderkend dat de staat van instandhouding van de ekster als “zeer ongunstig” is beoordeeld.

Op grond van deze cijfers zou je niet verwachten dat de overheid zou instemmen met het toepassen van “beheersmaatregelen” (lees: jacht en kooivangsten). Immers, hoewel nog gesteld zou kunnen worden dat de staat van instandhouding van de ekster geen gevaar loopt door de nu voorgestelde middelen, is het tegelijkertijd wel duidelijk dat de soort er niet op vooruit zal gaan als afschot en gewangsten zullen worden toegestaan.

Is de schade dan misschien zo groot, dat dit de jacht rechtvaardigt?

Uit het faunabeheerplan blijkt dat men bij schade vooral denkt aan schade aan gewassen (mais, fruit, bloemen et cetera). In 2016 bedroeg die schade voor de gehele provincie wel € 250,- (sic!), in 2015 € 105,-, in 2014 € 680,- en in 2013 € 1360,-. In de meeste gebieden, waaronder Voorne- Putten, gaat het vooral om schade aan appels en peren. Daarmee is de schade dusdanig laag dat het zeer de vraag is of hiermee sprake is van “belangrijke schade” zoals de wet voorschrijft om een ontheffing van het verbod op jacht te kunnen verstrekken. Met enig cynisme zou je zelfs kunnen stellen dat het schrijven van dit beheerplan meer heeft gekost dan de opgetreden schade in de afgelopen jaren. Bovendien: eventueel getroffen benadeelden kunnen altijd nog een verzoek tot schadevergoeding bij het Faunafonds indienen. Daarvoor is dit fonds nu juist bedoeld. Bovendien: zijn er geen andere middelen zoals het

verjagen van eksters denkbaar om deze geringe schade te voorkomen? Te denken valt aan verjaging met vogelverschrikkers en zelfs het geweer. Het doden van de vogels zou in ieder geval een uiterste middel moeten zijn om substantiële schade te voorkomen, en daarvan blijkt op geen enkele wijze.

Is er dan sprake van schade aan de fauna zelf, die ingrijpende maatregelen rechtvaardigt? Ofschoon je dat in de publieke opinie vaak hoort verkondigen, is daar wetenschappelijk gezien geen sprake van, zo meldt het faunaplan. Uit recente evaluatie van eerder uitgevoerde onderzoeken in West-Europa en Noord-Amerika blijkt dat schade aan overige fauna hoogstens in beperkte mate plaatsvindt (pag. 15 van dit plan). Doorgaans is er niet tot nauwelijks sprake van grote schade. Je zou ook kunnen zeggen: in de natuur hoort predatie door eksters er gewoon bij.

Kortom, de geconstateerde en de verwachte schade is dusdanig laag dat deze het nemen van beheermaatregelen, zoals jacht en kooivangsten, op geen enkele manier rechtvaardigt. Eens temeer geldt dat trouwens voor het inzetten van deze middelen op Voorne- Putten. Uit het in het plan opgenomen overzicht van gerealiseerde afschot en kooivangsten in de periode 2008-2013 blijkt dat op ons eiland deze beheermaatregelen in het geheel niet zijn toegepast. Kennelijk was dat in deze periode niet nodig. Nu ook niet blijkt dat dit wel nodig zal zijn in de komende vijf jaar, pleit dat er in ieder geval voor deze ontheffingsmogelijkheden voor Voorne-Putten al helemaal niet toe te staan.

De Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland zal mede om deze redenen bezwaar maken tegen het goedgekeurde faunabeheerplan. De KNNV afdeling Voorne heeft zich daar bij aangesloten. Natuurbescherming blijft ook hier hard nodig.

Bronnen:

Birkhead, T.R. (2010), *The Magpies*. T& AD Poyser, Londen. Digitale editie.

Boele, A, e.a. (2017). *Broedvogels in Nederland*. Nijmegen: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Faunabeheerplan Ekster Zuid-Holland 2017 -2023. Faunabeheereenheid Zuid-Holland, mei 2017.

Den Haag.

<http://fbez.nl/pagina/overzicht-wildsoorten>.